

I. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

УДК 343.85

DOI 10.32755/sjcriminal.2026.01.011

Белінська В. В.,

аспірантка кафедри кримінально-виконавчого

та кримінального права

Навчально-наукового інституту права,
правоохоронної діяльності та психології,

Пенітенціарна академія України,

м. Чернігів, Україна

ORCID: 0009-0004-3903-4520

РОЛЬ І МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНОМУ ЗАПОБІГАННІ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Стаття присвячена формуванню концептуального бачення ролі та місця Державної міграційної служби України у загальносоціальному запобіганні кримінальним правопорушенням. Обґрунтовано, що з урахуванням основних напрямів державної стратегії запобігання злочинності Державна міграційна служба України відіграє важливу роль у системі загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням через впровадження міжнародно визнаних підходів до управління міграційними процесами, адаптованих до національних інтересів і специфіки кризових умов, пов'язаних з воєнним станом, масовими переміщеннями населення, зростанням рівня транскордонної злочинності.

Ключові слова: воєнний стан, кримінальні правопорушення в міграційній сфері, запобігання кримінальним правопорушенням, загальносоціальне запобігання, кримінологічна політика, міграційна політика, суб'єкт запобігання (суб'єкт запобіжної діяльності), Державна міграційна служба України.

Постановка проблеми. Підтримання правопорядку, забезпечення прав і свобод людини, захист її життя, честі, гідності та майна належать до ключових завдань сучасної демократичної держави, які повинні реалізовуватися через ефективне функціонування правоохоронної системи, створення сприятливого соціального середовища, доступ до освіти, правової допомоги, зайнятості та охорони здоров'я. Успішна реалізація кримінологічної політики є ключовим пріоритетом для розвине-

них держав, які усвідомлюють, що ефективно запобігання кримінальним правопорушенням вимагає не лише національних, а й міждержавних зусиль. В умовах зростання транснаціональних загроз, таких як організована злочинність, торгівля людьми, тероризм і кіберзлочини, особливого значення набуває роль органів, що забезпечують контроль у сфері міграції.

У такому контексті Державна міграційна служба (далі – ДМС) України є важливим елементом загальносоціального механізму запобігання правопорушенням, адже вона бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері міграції, громадянства, реєстрації місця проживання та біженців. Саме завдяки цьому ДМС України відіграє суттєву роль у виявленні потенційних загроз, пов'язаних з нелегальною міграцією, фальсифікацією документів, незаконним перетином кордону та іншими кримінальними проявами, а безпосередня участь Служби в міжнародному співробітництві, обміні інформацією з іншими державами та міжнародними організаціями дозволяє ефективніше реагувати на глобальні виклики та знижувати ризики, пов'язані з транскордонною злочинністю. Тому ДМС України не лише виконує адміністративні функції, а й активно сприяє забезпеченню безпеки суспільства, інтегруючись у загальнонаціональну систему запобігання кримінальним правопорушенням. Це зумовлює підвищення науково-практичного інтересу до визначення ролі та місця ДМС України у загальносоціальному запобіганні кримінальним правопорушенням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика діяльності ДМС України як суб'єкта запобігання кримінальним правопорушенням посідає вагомe місце у сучасному вітчизняному науковому дискурсі, зокрема в дослідженнях таких учених, як: С. В. Албул [1], Г. П. Жаровська [2], А. В. Калініна [3], Ю. Б. Курилюк [4], С. А. Мозоль [5], Т. Є. Огнев [6], І. В. Посудевський [7], М. С. Пузирьов [8; 9], В. Г. Севрук [10], С. І. Халимон [11; 12], Г. М. Чхеїдзе [13] та ін. Підвищена увага до зазначеної тематики обумовлена активізацією міграційних процесів, зростанням масштабів нелегальної міграції, транснаціоналізацією злочинності, а також необхідністю зміцнення національної, державної та громадської безпеки в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Разом з тим аналіз наявних наукових джерел свідчить, що переважна більшість досліджень має галузевий або фрагментарний характер і зосереджується переважно на адміністративно-правових чи організаційних аспектах діяльності ДМС України. Натомість недостатньо розробленими залишаються питання комплексного осмислення ролі Служби саме як суб'єкта загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням, системної оцінки ефективності її профілактичної діяльності, інтеграції функцій ДМС України у загальнодержавну систему кримінологічної безпеки, а також застосування сучасних аналітичних, інформаційних та цифрових інструментів у запобіганні міграційно зумовленій злочинності.

Зазначені обставини зумовлюють необхідність подальшого теоретико-прикладного дослідження ролі та місця ДМС України в механізмі загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням.

Метою статті є формулювання концептуального бачення ролі та місця ДМС України у загальносоціальному запобіганні кримінальним правопорушенням.

Виклад основного матеріалу. Говорячи про роль ДМС України у загальносоціальному запобіганні кримінальним правопорушенням, доцільно звернути увагу на специфіку діяльності цього органу. Своєю діяльністю у сферах контролю за дотриманням міграційного законодавства, виявлення порушень, що мають потенційну кримінальну природу, зокрема нелегальної міграції, фальсифікації документів, торгівлі людьми тощо, а також шляхом сприяння інтеграції іноземців і осіб без громадянства в українське суспільство ДМС України фактично реалізує елементи загальносоціальної профілактики. Характер такої участі ДМС України забезпечує не лише правопорядок у сфері міграції, а й загальну стійкість українського суспільства до кримінальних загроз [14, с. 59].

Продовжуючи аналізувати концептуальні засади загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням, слід звернути увагу і на те, що важливим елементом реалізації такого рівня превенції є кримінологічна політика держави, що є своєрідним «генератором» галузевої конкретизації заходів запобігання. Саме вона забезпечує впровадження державної політики у

сфері запобігання кримінальним правопорушенням через застосування кримінологічних методів, оскільки саме такий підхід дозволяє адаптувати превентивні стратегії до особливостей криміногенної ситуації, соціального середовища та вразливих груп населення.

На нашу думку, ДМС України, здійснюючи постійний моніторинг міграційних процесів, виявлення ризиків, пов'язаних із правопорушеннями в міграційній сфері, та беручи безпосередню участь у розробленні та прийнятті відповідних нормативних рішень, фактично реалізує кримінологічну політику на галузевому рівні. Врахування кримінологічного аналізу дозволяє їй ефективніше виявляти потенційні джерела кримінальної активності, здійснювати превентивний вплив і сприяти безпеці як національного, так і транскордонного масштабу [15, с. 280], що є яскравим втіленням практичної реалізації кримінологічної політики держави.

Кримінологічна політика, яка становить суттєвий інструмент у системі запобігання злочинності, розглядається як підсистема загальної державної політики у сфері боротьби зі злочинністю, а також як самостійний напрям внутрішньої соціальної політики. У такому контексті вона має справу не з репресивними, а з превентивними, науково обґрунтованими заходами впливу на злочинність та її детермінанти [16, с. 10–11]. З огляду на це ДМС України може розглядатися як інституційний інструмент реалізації саме кримінологічної політики в міграційній сфері, оскільки її діяльністю є не лише адміністративне регулювання міграційних процесів, а й цілеспрямований превентивний вплив на соціальні умови, що спричиняють кримінальні правопорушення. Завдяки своїй компетенції ДМС України безпосередньо долучається до формування безпечного соціального середовища, сприяє ідентифікації криміногенних факторів серед мігрантів, осіб без громадянства, шукачів притулку та інтегрує ці завдання у загальнонаціональну політику профілактики злочинності.

У межах загальносоціального запобігання важливу роль відіграє ДМС України, що діє як превентивний інструмент державної політики, оскільки через врегулювання міграційних процесів, виявлення порушень, які можуть мати криміногенний характер, забезпечення правового статусу іноземців та осіб без

громадянства, а також участь у міжвідомчій співпраці впливає на зменшення соціальної напруги та потенційних кримінальних ризиків у міграційному середовищі.

Актуальні зміни у підходах до запобігання злочинності нині втілюються у пропозиціях щодо переходу до обмеженої кількості стратегічно виважених і цілеспрямованих моделей профілактики, які покликані знижувати криміногенний потенціал суспільства та обмежувати його кримінальні, деліктогенні й девіаційні прояви. Такі стратегії передбачають розширення сфери суспільних відносин, на які спрямовується кримінологічна корекція, а також конкретизацію запобіжних заходів з урахуванням особливостей соціального середовища [17, с. 25].

Здійснюючи контроль за міграційними потоками, запобігаючи зловживанням у сфері міграційного законодавства та сприяючи інтеграції іноземців, ДМС України не лише реалізує профілактичні функції, а й є інструментом втілення сучасної кримінологічної стратегії. Саме через зниження рівня ризиків у міграційному середовищі ДМС України долучається до обмеження загального криміногенного тиску в суспільстві. Запобігання злочинності серед іноземців та осіб без громадянства цілком логічно може бути представлено як окрема стратегія. Зважаючи на те, що, як уже зазначалося, основою будь-якої ефективної стратегії профілактики злочинності є кримінологічна політика, вважаємо за доцільне проаналізувати її політичні засади в контексті запобігання кримінальним правопорушенням у сфері міграції.

У науковій літературі наголошується, що сучасні міграційні процеси набули системного й постійного характеру після утворення стабільних держав з визначеними кордонами, що зумовило необхідність вироблення нових підходів до забезпечення публічної безпеки, у тому числі через запровадження спеціалізованих профілактичних механізмів [18, с. 35]. Парадоксально, але в сучасному контексті міграцію можна розглядати як соціальне явище, яке своєю природою ставить під сумнів сталість і непорушність державних кордонів, оскільки породжує міждержавну мобільність, що не завжди узгоджується з національними системами контролю та безпеки. Фіксація міжнародної міграції як стійкого соціального явища зумовила формуван-

ня державних і міждержавних систем обліку та регулювання міграційних процесів, що своєю чергою призвело до виникнення міграційної політики як нового напрямку у внутрішній і в зовнішній політиці держав світу. Крім того, був започаткований цілий спектр міжнародних організацій, діяльність яких охоплює широкий перелік питань, пов'язаних з регулюванням міжнародної міграції, захистом прав мігрантів та розв'язанням проблем, що виникають у процесі їх переміщення й адаптації.

Поділяючи позицію О. А. Малиновської, доцільно визнати, що міграційна політика є формою свідомого й цілеспрямованого впливу суспільства та державних інституцій на перебіг міграційних процесів. Її головною метою є забезпечення формування оптимальної інтенсивності, спрямованості та складу міграційних потоків з урахуванням властивих їм закономірностей і соціально-економічних тенденцій [19]. Таким чином, аналізуючи загальносоціальне запобігання злочинності серед іноземців та осіб без громадянства, доцільно говорити про взаємодію двох напрямів державної політики, а саме міграційної та кримінологічної. Їхнє поєднання формує окремий, самостійний напрям діяльності, що потребує комплексного підходу з урахуванням пріоритетів обох політик. Саме цей симбіоз становить одну з ключових особливостей загальносоціального запобігання правопорушенням серед зазначених категорій осіб.

Метою такої політики має бути створення ефективного коригувального механізму впливу на процеси зовнішньої міграції в Україні, що сприятиме мінімізації кримінологічних загроз національній безпеці. Особливість профілактики (запобігання) кримінальних правопорушень з боку громадян інших держав і осіб без громадянства полягає у складності та різноманітності цього контингенту, що обумовлює значну варіативність детермінант злочинної поведінки. З одного боку, загальносоціальні заходи запобігання мають забезпечувати правопорядок та захист прав і законних інтересів усіх осіб, які перебувають на території України, а з іншого – ефективно запобігати кримінальним правопорушенням можливо лише через впровадження спеціалізованих підходів до окремих соціальних груп, зокрема до зовнішніх мігрантів.

Міграційна політика будь-якої держави повинна враховувати не лише економічні чи демографічні потреби, а й соціокультурні, правові та політичні чинники, зокрема щодо інтеграційного потенціалу мігрантів. Водночас така політика має базуватись на міжнародно-правових принципах, серед яких – свобода пересування, повага до єдності сім'ї, право на притулок, захист від депортації, право на громадянство та його зміну, гарантії етнокультурної, мовної та релігійної ідентичності тощо. У такому контексті, на нашу думку, діяльність ДМС України є центральною ланкою у формуванні та реалізації національної міграційної політики, яка має безпосередній вплив на загально-соціальне запобігання злочинності серед іноземців та осіб без громадянства. Здійснюючи контроль за дотриманням міграційного законодавства, надання адміністративних послуг у відповідній сфері, співпрацюючи з іншими державними органами та міжнародними структурами, ДМС України формує умови, що запобігають криміногенним ризикам, сприяють інтеграції та соціальній адаптації мігрантів.

Окрім того, в умовах воєнного стану ДМС України виконує функції ідентифікації ризиків, формування реєстрів, аналітичної обробки даних, що є основою для прийняття рішень не лише у сфері міграції, а й у системі національної безпеки. Це також зайвий раз підкреслює, що державна міграційна політика є потужним елементом загальносоціальної профілактики злочинності, яка реалізується через правові, адміністративні, аналітичні та гуманітарні інструменти, які сприяють формуванню стійкого безпекового середовища, здатного протистояти як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам.

У межах загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням важливу складову становить внутрішня безпека ДМС України, що передбачає заходи з профілактики злочинів та інших правопорушень, які можуть бути вчинені самими працівниками Служби або за їх участю. Забезпечення чесності, прозорості й законності у функціонуванні ДМС України має вирішальне значення не лише для збереження авторитету органу, а й для ефективності державної політики у сфері міграції та безпеки.

Висновки. Таким чином, за результатами проведеного дослідження обґрунтовано, що з урахуванням основних напрямів державної стратегії запобігання злочинності ДМС України відіграє важливу роль у системі загальносоціального запобігання кримінальним правопорушенням через впровадження міжнародно визнаних підходів до управління міграційними процесами, адаптованих до національних інтересів і специфіки кризових умов, пов'язаних з воєнним станом, масовими переміщеннями населення, зростанням рівня транскордонної злочинності.

Крім того, ДМС України як центральний орган виконавчої влади, що відповідає за реалізацію державної міграційної політики, виступає суб'єктом профілактичного впливу не лише у вузькому сенсі, тобто в межах контролю за дотриманням міграційного законодавства, а й у ширшому соціально-правовому контексті, що передбачає забезпечення соціальної стійкості, правового порядку і прав людини, що є ключовими компонентами загальносоціального запобігання злочинності. У цьому ракурсі особливе значення має імплементація в діяльність Служби міжнародних стандартів, зокрема принципів належного врядування, прозорості, недискримінації, орієнтації на людину, які спрямовані на підвищення довіри до інституцій державної влади, що діють у сфері міграції, та формування позитивного правового клімату, який знижує рівень девіантної поведінки серед уразливих соціальних груп, включно з мігрантами, особами без громадянства, шукачами притулку тощо.

Отже, ДМС України є не лише адміністратором міграційних процесів, а й важливим елементом інтегрованої системи запобігання кримінальним правопорушенням, що діє на перетині соціальної, безпекової та правової політики держави.

Список використаних джерел

1. Албул С. В. Кримінологічна характеристика корисливо-насильницьких злочинів відносно іноземних громадян : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Одеса, 2005. 194 с.

2. Жаровська Г. П. Теорія та практика протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2019. 592 с.

3. Калініна А. В. Запобігання злочинності іноземців та осіб без громадянства в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2018. 369 с.

4. Kuryliuk Y., Khalymon S. Criminal profile of migrants' smuggler across the State Border of Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2020. № 9 (27). P. 195–208. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2020.27.03.21>.

5. Мозоль А. П. Кримінологічні проблеми нелегальної міграції в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2002. 18 с.

6. Огнев Т. Є. Незаконна міграція: кримінально-правові та кримінологічні аспекти: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2017. 249 с.

7. Посудевський І. В. Запобігання корисливо-насильницьким злочинам, що вчиняються іноземцями у складі організованих груп в Україні : дис. ... д-ра філософії : 081. Київ, 2025. 231 с.

8. Пузирьов М. С., Гашенко С. В., Шапка В. В. Зарубіжний досвід запобігання злочинності іноземців та осіб без громадянства. *Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра*. 2024. № 1. С. 51–62.

9. Пузирьов М. С., Шапка В. В. Особливості правового регулювання міжнародного співробітництва держав у розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених нелегальними мігрантами. *Юридичний вісник*. 2023. № 6. С. 144–152.

10. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика : монографія. Київ : «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.

11. Халимон С. І., Ковальчук Ю. В. Незаконна міграція осіб призовного віку через державний кордон України: аналіз громадської думки. *Law&Border*. 2024. № 2 (4). С. 203–225.

12. Khalymon, S., Chlevickaitė, G., Kuryliuk, Y., Nikolaienko, T. and Stepanova, Y. War, martial law, and mobilisation: Exploring the characteristics of human smuggling at Ukraine's borders in 2022–2023. 2025. *European Journal of Criminology*. № 23 (1). P. 110–134. URL: <https://doi.org/10.1177/14773708251318476>.

13. Чхеїдзе Г. М. Запобігання кримінальним правопорушенням, що вчиняються відносно іноземців в Україні : дис. ... д-ра філософії : 081. Київ, 2023. 251 с.

14. Громадськість у запобіганні і протидії злочинності: вітчизняний та міжнародний досвід : монографія / за ред. В. В. Голіни, М. Г. Колодяжного. Харків : Право, 2017. 284 с.

15. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Кн. 3 : Практична кримінологія. Київ : Ін Юре, 2008. 320 с.

16. Фріс П. Л. Політика у сфері боротьби зі злочинністю (загальні питання). Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми : монографія / за заг. ред. П. Л. Фріса, В. Б. Харченка. Івано-Франківськ; Харків : Юрид. ін-т Прикарпат. нац. ун-ту ім. Василя Стефаника, 2016. С. 10–24.

17. Голина В. В. Віктимологія як ресурс: проблеми впровадження і модернізації. *Державна політика у сфері захисту прав потерпілих від кримінальних правопорушень в Україні* : матеріали круглого столу (м. Харків, 25 квіт. 2013 р.). Харків : Право, 2013. С. 24–27.

18. Ровенчак О. Соціологія міграції: міжнародні аспекти : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 208 с.

19. Малиновська О. А. Міграція та міграційна політика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 304 с.

Belinska V.,

Postgraduate of the Department
of Criminal and Executive and Criminal Law
at the Educational and Scientific Institute of Law,
Law Enforcement and Psychology,
Penitentiary Academy of Ukraine,
Chernihiv, Ukraine
ORCID: 0009-0004-3903-4520

THE ROLE AND PLACE OF THE STATE MIGRATION SERVICE OF UKRAINE IN THE GENERAL SOCIAL PREVENTION OF CRIMINAL OFFENSES

The article is dedicated to the formulation of a conceptual vision of the role and place of the State Migration Service of Ukraine in the general social prevention of criminal offenses. It is substantiated that, taking into account the main directions of the state crime prevention strategy, the State Migration Service of Ukraine plays an important role in the system of general social prevention of criminal offenses through the implementation of internationally recognized approaches to managing migration processes, adapted to national interests and the specifics of crisis conditions associated with martial law, mass population movements, and the growth of cross-border criminality level.

In addition, the State Migration Service of Ukraine, as the central executive body responsible for the implementation of state migration policy, acts as a subject of preventive influence not only in a narrow sense, that is, within the framework of monitoring compliance with migration legislation, but also in a broader socio-legal context, which involves ensuring social stability, legal order and human rights, which are key components of general social crime prevention. In this perspective,

the implementation of international standards in the activities of the Service is of particular importance, in particular the principles of good governance, transparency, non-discrimination, people-centeredness, which are aimed at increasing trust in state institutions operating in the field of migration, and the formation of a positive legal climate that reduces the level of deviant behavior among vulnerable social groups, including migrants, stateless persons, asylum seekers, etc.

Therefore, the State Migration Service of Ukraine is not only an administrator of migration processes, but also an important element of an integrated system of criminal offense prevention, operating at the intersection of social, security, and legal policies of the state.

Key words: *martial law, criminal offenses in the migration sphere, prevention of criminal offenses, general social prevention, criminological policy, migration policy, subject of prevention (subject of preventive activity), State Migration Service of Ukraine.*

References

1. Albul, S. V. (2005), *Criminological characteristics of selfish-violent crimes against foreign citizens*: dissertation of the candidate of legal sciences, Odesa.

2. Zharovska, H. P. (2019), *Theory and practice of countering transnational organized criminality in Ukraine*: dissertation of the Doctor of Legal Sciences, Kyiv.

3. Kalinina, A. V. (2018), *Prevention for foreigners and stateless persons criminality in Ukraine*: dissertation of the candidate of legal sciences, Kharkiv.

4. Kuryliuk, Y. and Khalymon, S. (2020), "Criminal profile of migrants' smuggler across the State Border of Ukraine", *Amazonia Investiga*, No. 9 (27), pp. 195–208, available at: <https://doi.org/10.34069/AI/2020.27.03.21>.

5. Mozol, A. P. (2002), *Criminological problems of illegal migration in Ukraine*, abstract of the dissertation of the candidate of legal sciences, Kyiv.

6. Ohniev, T. Ye. (2017), *Illegal migration: criminal law and criminological aspects*: dissertation of the candidate of legal sciences, Kyiv.

7. Posudevskiy, I. V. (2025), *Prevention of selfish-violent crimes committed by foreigners as part of organized groups in Ukraine*: PhD thesis, Kyiv.

8. Puzyrov, M. S., Hashenko, S. V. and Shapka, V. V. (2024), "Foreign experience of prevention for foreigners and stateless persons criminality", *Criminal and Executive System: Yesterday. Today. Tomorrow*, No. 1, pp. 51–62.

9. Puzyrov, M. S. and Shapka, V. V. (2023), "Peculiarities of the legal regulation for international cooperation of states when investigating criminal offenses committed by illegal migrants", *Legal Bulletin*, No. 6, pp. 144–152.

10. Sevruck, V. H. (2022), *Counteracting crimes committed by organized groups and criminal organizations formed on an ethnic basis: theory and practice* : monograph, Kyiv.

11. Khalymon, S. I. and Kovalchuk, Yu. V. (2024), "Illegal migration of persons of conscription age across the state border of Ukraine: analysis of public opinion", *Law&Border*, No. 2 (4), pp. 203–225.

12. Khalymon, S., Chlevickaitė, G., Kuryliuk, Y., Nikolaienko, T. and Stepanova, Y. (2025), "War, martial law, and mobilisation: Exploring the characteristics of human smuggling at Ukraine's borders in 2022–2023", *European Journal of Criminology*, No. 23 (1), pp. 110–134, available at: <https://doi.org/10.1177/14773708251318476>.

13. Chkheidze, H. M. (2023), *Prevention of criminal offenses committed against foreigners in Ukraine* : PhD thesis, Kyiv.

14. Holina, V. V. and Kolodiaznyi, M. H. (ed.) (2017), *Public participation in crime prevention and counteraction: domestic and international experience* : monograph, Pravo, Kharkiv.

15. Zakaliuk, A. P. (2008), *Course of modern Ukrainian criminology: theory and practice*, in 3 books, Book 3 : *Practical criminology*, In Yure, Kyiv.

16. Fris, P. L. (2016), "Combating crime policy (general issues)", *Combating crime policy in Ukraine: theoretical and applied problems* : monograph, by Fris, P. L. and Kharchenko, V. B. (ed.), Ivano-Frankivsk, Kharkiv, pp. 10–24.

17. Holina, V. V. (2013), "Victimology as a resource: problems of implementation and modernization", *State policy in the field of protecting rights of victims of criminal offenses in Ukraine*, Pravo, Kharkiv, pp. 24–27.

18. Rovenchak, O. (2017), *Sociology of migration: international aspects* : study guide, Lviv.

19. Malynovska, O. A. (2010), *Migration and migration policy* : study guide, Kyiv.

Дата першого надходження статті до видання: 12.02.2026.

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.02.2026.

Дата публікації (оприлюднення): 21.04.2026.